Nr 13 WARSZAWA, LISTOPAD 1949 R. Rok V

BIULETYN
BIURA TURYSTYKI
MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

BILANS
SEZONU LETNIEGO W ZAKRESIE WYCIECZEK MASOWYCH

Patrząc wstecz na trzy kwartały roku 1949 w zakresie osiągnięć na odcinku organizacji pociągów turystycznych, musimy odróżnić okres do sierpnia, kiedy brakło jeszcze właściwej organizacji i przepisów — i od sierpnia, gdy na podstawie nowych zarządzeń i scentralizowanej dyspozycji, pchnięto sprawę wycieczek pociągami turystycznymi na właściwe tory.

Gdy w pierwszym kwartale mieliśmy wszystkiego trzy pociągi, to w drugim kwartale, który był okresem przygotowawczym, było ich 112, trzeci kwartał wykazuje zwyżkę na 200, a w czwartym ruch ten bynajmniej nie słabnie, przeciwnie utrzymuje się. Akcja zatem chwyciła. Do końca września mieliśmy 286.000 turystów, a do końca roku będzie ich ponad 400.000.

Pociągi turystyczne należą do rzędu imprez doraźnych, masowych, szczególnie popularnych w świecie pracy. Przyczynia się do tego krótkość trwania wycieczki, odbytej pociągiem turystycznym, a stąd możność wykorzystania dnia wolnego, czy świątecznego. Przez to powstaje możliwość częstego korzystania z różnych okazji dla odbywania wycieczek. Terenem celu podróży są zazwyczaj punkty odległe, dokąd samotnie wybrać się byłoby i nie łatwo i nie tanio.

Jeśli dodać do tego wygodę przejazdu, zarezerwowane miejsce do siedzenia w obydwie strony, zmniejszające zmęczenie, jazdę bezpośrednią, bez częstych zatrzymań, trudno uzyskać lepsze warunki tanich jazd w celach turystycznych.

Do tego dochodzi wiele dalszych okoliczności. Są nimi przygotowane już gdzie niegdzie zbiorowe, tanie wyżywienie, pomieszczenie, obsługa i oprowadzenie, oraz opieka w czasie jazdy. Dalej zbiorowość i towarzyskość takich imprez. Jadą tu koledzy, towarzysze pracy, sąsiedzi, z którymi miło podróżować, razem zwiedzać i z którymi przyjemnie podzielić się wrażeniami i przeżyciami.

Ten ostatni moment wynika ze zbiorowego pozyskiwania uczestników przez Związki Zawodowe, poszczególne ich koła, których uświadomieni kierownicy zrozumieli już, jak wielkie korzyści dla pracowników i społeczności mają tego rodzaju wycieczki uprawiane często i gęsto, obok zapewnionych światu pracy — wczasów.

Wycieczkami za pomocą pociągów turystycznych realizuje się w sposób najtańszy i najszybszy upowszechnienie turystyki dla świata pracy, włączając w nie masowy ruch chłopski. I przy użyciu tego środka najprędzej turystyka, z dawnego przywileju dla ludzi z pieniędzmi, staje się codziennie oferowanym prawem i z czasem stanie się nawykiem mas pracowniczych.

W pierwszych trzech kwartałach mieliśmy 52 miejscowości docelowe; jak widać z analizy punktów przeznaczenia 30% wycieczkowiczów pojechało w tereny górskie, nad morze, nad jeziora itp.

Na pierwsze miejsce w tym okresie wysuwają się jednak tereny ciekawe społecznie, gospodarczo i kulturalnie. Takie wycieczki dają więc przede wszystkim korzyści wychowawcze i kulturalne. Daje się możność poznania najważniejszych i najciekawszych punktów kraju o znaczeniu politycznym, kulturalnym, gospodarczym.

Na pierwszym miejscu figuruje tu Warszawa, która pokazała się w swej odświeżonej szacie, w blasku świateł trasy W—Z, odbudowanych gmachów i odświeżonych ulic przeszło jednej czwartej części wszystkich uczestników wycieczek. Przybyło w tym okresie do Warszawy 79.000 osób. Nie jeden widział Warszawę po raz pierwszy, inny, kto miał w pamięci jej obraz przedwojenny, czy obraz gruzów — przekonał się o nowej rzeczywistości, o namacalnym rezultacie wysiłku odbudowy, o twórczości społeczności, wkraczającej na drogę socjalizmu, pełnej szacunku dla dorobku wieków.

Powraca on do domu i do zajęć po tym bezpośrednim zetknięciu się z tą nową rzeczywistością, umocniony na duchu, z sercem uradowanym i umysłem pokrzepionym do dalszej pracy.

Inne miasta oddziaływują przy tego rodzaju zwiedzaniu masowym nie mniej pozytywnie w duchu uobywatelnienia i uświadomienia dorobku i wartości nowego ustroju. Należą tu Wrocław, który skupił na wielkiej uroczystości „Dożynkowej“ 54.000 uczestników, przybyłych pociągami turystycznymi, pozwalając im w potężnej manifestacji na przegląd wielkich sił społecznych narodu, dokumentujących swe przywiązanie do odzyskanych rubieży.

Dalej — Poznań, organizujący swe „Targi Poznańskie“ i popisujący się niezwykle szybką odbudową, przyjął 47.000 turystów, Katowice — przyjęły 20.000 turystów. Oba te miasta są wielkimi wystawami. Poznań wystawą rezultatów, a Katowice kuźnią pracy produkcyjnej w ruchu. Odniesione tu przez uczestników ze wszystkich stron Polski wrażenia upewniły ich o wielkim trudzie tej pracy, o postępie jej jakości, o wyścigu sprawności, pomysłowości, współzawodnictwa, racjonalizatorstwa i nowatorstwa.

Obok wielu imprez znaczenia społecznego, były też liczne wycieczki do punktów ciekawych kulturalnie i historycznie. Zwiedzano: Oświęcim (7.800 osób), Malbork (4.000 osób), Kruszwicę (3.800 osób), Gdańsk (3.000 osób), Kraków (2.000 osób), skąd uczestnicy wywieźli wiele niezapomnianych wrażeń, gruntujących ich świadomość narodową.

Z punktów o znaczeniu ważnym dla turystyki krajoznawczej i wypoczynkowej wybiło się na pierwsze miejsce morze, Gdynia, Sopot (8.300 osób), dalej góry — Zakopane (8.200 osób), z kolei następuje Wisła (3.700 osób), Olsztyn (2.700 osób), Łagów (2.300 osób), Piła (2.200 osób), Nasielsk (2.000 osób) oraz 12 miejscowości, do których przybyło od 1.000 do 2.000 osób i 19 miejscowości. które przyjęły szereg wycieczek w ilości od 350 do 1.000 osób. Wszystkie te miejscowości były typowo weekendowe, a celem wycieczek do nich przybyłych był wypoczynek, hartowanie i odnowa zdrowia.

Wszystko to, to dopiero początek. Od niedawna dopiero właściwe organizacje dla krzewienia rozwoju tego rodzaju turystyki, a więc organizacje społeczne zabrały się do pociągów turystycznych. Wytwarzają one kadry aktywistów Związków Zawodowych, Związku Samopomocy Chłopskiej, Związku Młodzieży Polskiej, które poniosą rozsmakowanie się w turyźmie pracowniczym między masy, w miejsce dawnej turystyki podobnego rodzaju, gdzie werbowaniem turystów zajmowały się instytucje komercyjne, lub reprezentujące jedynie interesy osób zamożniejszych.

Od niedawna też dopiero pociągi turystyczne elektryzują świat pracy. Gdy z okresu prób i doświadczeń wytworzy się masowa akcja Związków Zawodowych, operujących wielkim zapleczem członków uczestników wycieczek i członków organizatorów takich wycieczek, gdy w umysłach działaczy poszczególnych kół ugruntuje się świadomość, że turystyka jest wielkim „nowym“ bodźcem do wzmożenia energii i pracy, energii życia, zdrowia, kultury, uobywatelnienia mas pracowniczych, oraz sposobem lepszego jeszcze zwarcia się świata pracy z jego organizacją (Związkami) — może powstanie jedynie obawa, czy kolej nastarczy taboru potrzebnego do przewożenia turystów...

Forma pociągów turystycznych jest właśnie najbardziej odpowiednim środkiem realizacyjnym takiej turystyki masowej. Jest najbardziej planowym sposobem transportów, pozwalającym na przerzut jak największych mas turystycznych możliwie najtańszym kosztem. Redukuje ona samorodne zbiegowiska o nieobliczalnym nasileniu, wydziela ruch turystyczny ściśle z ruchu normalnego, zapewnia kolei zwrot kosztów.

W pierwszych trzech kwartałach średnie zapełnienie pociągu turystycznego wynosiło 860 osób.

Rzecz jasna, że w początkowym okresie wykazały pociągi turystyczne również różne drobne mankamenty.

Mając przed sobą odgłosy uczestników, złożone na piśmie, notujemy te braki: pod adresem taboru notuje się zarzuty na brak numeracji wagonów, co utrudnia orientację i powoduje niepotrzebne zdobywanie miejsc. Pociąg turystyczny powinien mieć oczywiście ponumerowane nie tylko wagony, ale i miejsca w wagonach tak, aby zajęcie miejsca nie było dziełem przypadku, lecz odpowiadało oznaczeniu na karcie uczestnictwa. Zarzuca się niekiedy to brak szyb i światła, to używanie wagonów „bokówek“.

Zarzuty te dotyczą jednak nielicznych pociągów.

Co do opłat narzeka się na zbyt wczesne zamykanie list zgłoszeń, co uniemożliwia dojście dodatkowych turystów, a także na pobieranie dopłat na zmianę trasy i dłuższą wskutek tego drogę pojazdów.

O rozkładzie jazdy należałoby informować uczestników wcześniej, a pociągi turystyczne powinny być traktowane, jako szczególnie ważne pod względem puktualności, zwłaszcza przy powrocie, ażeby pracownicy mogli na czas zdążyć do pracy. Brak wskazania dworca, lub jego zmiana powodują niekiedy wymijanie się przewodników z pociągami.

W drodze i na dworcach wyjazdowych należy zapewnić obsłużenie turystów drobnym zaopatrzeniem (podjazd wózków z lemoniadą, kanapkami, papierosami, herbatą itp.).

W miejscach przeznaczenia odczuwa się brak odpowiednich pomieszczeń dla odświeżenia przybyłych podróżnych, brak odpowiednich noclegów i nie zawsze też dopisuje akcja przewodników,

którzy niekiedy nie dorastają do zadań, albo też zadania te spełniają osoby wybierane przez grupę wycieczkową na własną rękę, co nie zawsze daje pozytywne rezultaty.

Obok nieznacznych zmian przepisów trzeba tu będzie przede wszystkim poprawy w kierunku lepszego związania ze sobą akwizycji turystów nietylko z przewozem, ale i obsługą na miejscu przeznaczenia.

Istotną bowiem cechą charakterystyczną wycieczek organizowanych pociągami turystycznymi dla wielkich grup danych instytucji pracy jest objęcie nie tylko strony przewozowej, (jak to przedstawiał dawny typ wycieczek pociągowych z uczestników zbieranych z ulicy), ale i pełnej strony utrzymania w drodze, noclegu, obsługi, oprowadzania itp. Wszystko to musi być ze sobą zgrane, tanie i solidne. I tu stajemy wobec konieczności wyciągnięcia odpowiednich konsekwencyj organizacyjnych, jest nią konieczność istnienia odpowiedniej nadrzędnej koordynacji całości akcji. Dalej chodzi tu o pilne inwestycje w postaci dziennych hoteli, masowych jadłodajni, masowych noclegów, w najważniejszych punktach wyłącznie dla obsługi wycieczek z pociągów turystycznych.

W odgłosach uczestników krytyka schodzi na plan podrzędny. Przeważająca część korespondencji stanowią słowa zadowolenia, przede wszystkim z samych celów wycieczek, a także ze sposobu odbycia. Chwalą sobie na ogół uczestnicy dobrą organizację, wygodną jazdę bez postojów, piszą, że w drodze czuje się z przyjemnością opiekę kolejarzy, służących życzliwą informacją, opiekujących się potrzebami uczestników. Chwalą także „Orbis", na ogół są zadowoleni.

KRONIKA

I. Z DZIAŁALNOŚCI BIURA TURYSTYKI MINISTERSTWA KOMUNIKACJI

Organizacja Biura Turystyki

Biuro Turystyki Ministerstwa Komunikacji dzieli się na Zespoły, te zaś dzielą się na Referaty.

Zespół I — *Planowania Turystycznego i Ogólny* dzieli się na Referaty:

I) 1 — Referat *Planowania i Organizacji*, I) 2 — Referat *Sprawozdawczości i Nadzoru*, I) 3 — Referat *Finansowy i gospodarczy*.

Zespół II — *Ruchu turystycznego i obsługi* dzieli się na Referaty:

II) 1 — Referat *Komunikacyjny*, II) 2 — Referat *Turystyki masowej i wczasów*, II) 3 — Referat *Obsługi turystycznej i urządzeń*, II) 4 — Referat *Inwestycji Turystycznych*. II) 5 — Referat *Estetyki*.

Zespół III — *Propagandy i Krajoznawstwa* dzieli się na Referaty: III) 1 — Referat *Propagandy i Wystaw*, III) 2 — Referat *Wydawnictw*, III) 3 — Referat *Krajoznawczy*.

Kurs przeszkolenia turystycznego zorganizowany przez Biuro Turystyki Ministerstwa Komunikacji

Cel kursu.

Celem kursu jest zaznajomienie wszystkich tych, którzy stykają się z turystyką bądź wczasami, czy to na stanowiskach urzędowych, czy też na polu pracy społecznej, z nowymi zagadnieniami narosłymi w ostatnich latach i z dostosowaniem całego ruchu turystyczno-wypoczynkowego do wymogów dzisiejszej chwili.

Kierownictwo i dobór prelegentów.

Kierownictwo spoczywa w rękach kierownika kursu, wyznaczonego przez Biuro Turystyki MK.

Biuro Turystyki w porozumieniu z kierownikiem kursu zaprosiło do wygłoszenia wykładów prelegentów, reprezentujących możliwie najwyższy stopień przygotowania tak teoretycznego, jak i praktycznego w danym zakresie.

Siedziba kursu i lokal naukowy.

Siedzibą sekretariatu kursu jest Biuro Turystyki M. K. w Warszawie. — Lokalem naukowym jest sala Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, ul. Nowy Świat 49, tel. 8-20-94.

Czas trwania kursu.

Czas trwania nauk na kursie przewidziany jest na okres od 15. XI. do 7 grudnia 1949 r. Inauguracja kursu miała miejsce w dniu 15. XI. br. o godz. 12-tej rano. Wykłady odbywają się w dnie powszednie od godz. 16.30 do 22. Czas trwania wykładu 45 minut. W każdą niedzielę oraz w niektóre dni powszednie w godzinach przedpołudniowych organizowane są zajęcia praktyczne, jak wycieczki, zwiedzania itp.

Uczestnicy kursu.

Uczestnicy kursu zostali wydelegowani przez urzędy i przedsiębiorstwa państwowe, organizacje społeczne i turystyczne, przez biura podróży „Orbis“ itd.

Ogólna ilość słuchaczy wynosi 100 osób. Po otrzymaniu zgłoszeń od zainteresowanych Biuro Turystyki M. K. rozesłało zawiadomienia bezpośrednio do słuchaczy o przyjęciu na kurs.

Program nauki.

Program nauki obejmuje część teoretyczną w ilości 120 godzin, oraz zajęcia praktyczne, które są przeprowadzane w miarę posiadanych warunków przez kierownictwo kursu.

Egzaminy i świadectwa.

Po zakończeniu kursu w dniu 7. XII. 49 r. uczestnicy rozjadą się do stałych miejsc zamieszkania i powrócą ponownie do Warszawy w czasie od 16. I. do 18. I. 1950 r., celem poddania się końcowemu egzaminowi.

Egzaminowi będzie przewodniczył jeden z wykładowców, wyznaczony przez Biuro Turystyki M. K., a egzaminatorami będzie kolegium, złożone z wykładowców poszczególnych przedmiotów. Słuchacze muszą się wykazać znajomością wszystkich wykładanych przedmiotów, a ponadto praktyczną umiejętnością organizowania różnych imprez turystycznych i obsługi ruchu turystyczno-wczasowego.

Po pomyślnym wyniku egzaminu absolwenci otrzymają świadectwa z ukończenia kursu, wystawione przez Biuro Turystyki M. K.

Podręczniki i skrypta.

Kierownictwo kursu stara się dostarczyć słuchaczom podręczników, jak i powielonych skryptów, względnie streszczeń do niektórych wykładanych przedmiotów. W dniu rozpoczęcia kursu słuchacze zostali powiadomieni do jakich przedmiotów mogą liczyć na skrypta, oraz podana została odpowiednia bibliografia turystyczna.

Koszt kursu.

Przyjazd na kurs do Warszawy, jak i na egzamin końcowy, odbywać się będzie zasadniczo na koszt słuchacza, względnie na koszt urzędu lub instytucji, która wyznaczyła słuchacza.

Natomiast nauka na kursie i ćwiczenia praktyczne będą bezpłatne.

Zakwaterowanie i wyżywienie.

Sprawy zarezerwowania kwater oraz wyżywienie powierzyło Biuro Turystyki Polskiemu Biuru Podróży „Orbis“ i w tych sprawach słuchacze kursu winni byli kierować zgłoszenia wprost pod adresem wspomnianego Biura, które uruchomiło ponadto dnia 14 — 15. XII. br. w swoim Oddziale przy ul. Al. Jerozolimskie 5 (Hotel Polonia) Biuro Informacyjno-kwaterunkowe.

Zniżki kolejowe.

Ministerstwo Komunikacji przyznało dla uczestników Kursu 75% zniżkę kolejową na przejazd do Warszawy i z powrotem. Zniżki były wystawione po nadesłaniu do sekretariatu kursu nazwisk i imion, adresów oraz stacji wyjazdowych słuchaczy, dla których zaświadczenia mają być wystawione.

Zaświadczenia zostaną wysłane pod adresem Urzędu lub Instytucji, delegującej słuchaczy na kurs.

Otwarcie Kursu.

Otwarcie Kursu odbyło się w dniu 15. XI. 1949 r. o godz. 12-tej w sali wykładowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Warszawie, ul. Nowy Świat 49, a wykłady rozpoczęły się w tym samym dniu o godz. 16.30.

Objazd krajoznawczo-fotograficzny jezior Mazurskich i Warmii

W czerwcu odbył się sześciodniowy objazd jezior Mazurskich i ważniejszych miejscowości, jako drugi w cyklu objazdów krajoznawczo- fotograficznych Ziem Odzyskanych, organizowanych przez Biuro Turystyki pod kierownictwem dr. M. Orłowicza. Zwiedzono jeziora i kanały Mazurskie, mianowicie kanał Ostróda-Elbląg i położone przy nim jeziora oraz pochylnie, jezioro Mamry od Giżycka po Węgorzewo i jeziora Niegocin, Tałty i Bełdany od Giżycka przez Mikołajki do Rucian. Zwiedzono również rzekę Krutynię i wieś tej nazwy, pięknie położone Mrągowo, wraz ze szkołą szybowcową na wzgórzu Czterech Wiatrów, skąd widok na cały szereg jezior wraz z Mrą-

gowem uchodzi za najpiękniejszy na Mazurach, Świętą Lipkę z najpiękniejszym kościołem barokowym w tych stronach, Reszel z zachowanym zamkiem średniowiecznym, Barczewo z domem rodzinnym kompozytora Roty Feliksa Nowowiejskiego, Olsztyn, jeziora na połudn. Warmii, miasteczko Pasym i Ludowy Uniwersytet Mazurski w niedalekich Rudziskach, gdzie młodzież Mazurska zorganizowała popisy wokalne i taneczne dla uczestników objazdu, bogate w zabytki miasta Warmińskie i Frombork z licznymi pamiątkami po Koperniku, a wreszcie przez malownicze Wzgórza Elbląskie nad Zalewem Wiślanym podążono do Elbląga.

W ciągu 6-ciu dni zrobiono wspólnie statkami 200 km, koleją 217 km, autem 544 km, pieszo 23 km, razem 984 km, tj. przeciętnie po 170 km, dziennie.

W objeździe brali udział fotografowie krajobrazu, jak prof. Jan Bułhak i mgr Tadeusz Dohnalik z Warszawy, prof. Henryk Hermanowicz ze Szczytna, inż. Jerzy Mańkowski z Kłodzka i mgr Bonifacy Gajdzik z Katowic. Zrobiono około 500 fotografii jezior i kanałów Mazurskich, oraz zabytków Warmińskich.

Objazd krajoznawczo-fotograficzny naszego wybrzeża morskiego

Trzeci z kolei objazd krajoznawczo-fotograficzny zorganizowany dla referentów turystyki przy Urzędach Wojewódzkich i Dyrekcjach Kolejowych przez Biuro Turystyki Ministerstwa Komunikacji pod kierownictwem Dr. Mieczysława Orłowicza odbył się w lipcu br. obejmując teren wybrzeża Bałtyku na całej jego długości od Fromborka na Warmii aż po Szczecin i Świnoujście. Wzięli w nim udział również fotografowie krajobrazu i zabytków prof. Jan Bułhak i mgr Tadeusz Dohnalik z Warszawy, Stanisław Mucha z Krakowa, inż. Jerzy Mańkowski z Kłodzka, i mgr Bonifacy Gajdzik z Katowic, ponadto publicyści i redaktorzy wydawnictw turystyczno-krajoznawczych i kilka osób, kierujących wycieczkami P. T. Krajoznawczego i Kół Krajoznawczych Młodzieży PTK.

Tura objazdu prowadziła z Elbląga statkiem przez Zalew Wiślany do Łysicy Morskiej i do Tolkmicka, dalej autem przez Elbląg i Wzgórza Elbląskie do Fromborka, przez Żuławy Gdańskie do Gdańska ze zwiedzeniem miasta wraz z najbliższą okolicą, przez okolice Kartuz w Szwajcarii Kaszubskiej do Lemborka, stąd do letniska nadmorskiego Łeba, do jeziora Łeba, na świętą górę pogańskich Kaszubów Rewekol 115 m i do Słupska. Stąd przez miasto Bobolice, Polanów, Koszalin, Połczyn Zdrój, Złocieniec, Czaplinek, Jezioro Drawsko do letnisk nadmorskich Mielno, Uniesty, Ustronie Morskie, do Kołobrzegu i Trzebiatowa. Tu zwiedzono kilka okolicznych nadmorskich miejscowości kąpielowych, jak Niechorze, Rewal i Trzęsacz, a następnie przez miasteczko Kamień z wspaniałą katedrą z romańskim prezbiterium i gotycką nawą podążono na wyspę Wolin, gdzie zwiedzono piękne lasy i jeziora i kilka letnisk nadmorskich, wśród nich Międzyzdroje. W przedostatnim dniu po zwiedzeniu Świnoujścia odjechano statkiem przez Zalew Szczeciński do Szczecina i zwiedzono jeszcze Warpno Nowe, Policę i Trzebież. Porobiono w czasie objazdu około 1000 fotografii. Długość tury autem wyniosła 2100 km, pieszo 60 km i statkiem 100 km. Razem 2260 km, tj. po 206 km dziennie.

II. Z ŻYCIA STOWARZYSZEŃ KRAJOZNAWCZO-TURYSTYCZNYCH I POKREWNYCH

Z Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w porozumieniu z Naczelną Dyrekcją Muzeów przystąpił do organizowania sieci społecznych muzeów regionalnych. W roku bieżącym przewidziano w planie zorganizowanie muzeów regionalnych w Ojcowie, Miechowie, Warce, Sandomierzu, Myślenicach. W tym celu w miejscowych Oddziałach PTK odbyły się specjalne posiedzenia Zarządów w obecności V. Prezesa Zarządu Głównego PTK ob. Józefa Kołodziejczyka. Prace przygotowawcze nad uruchomieniem dalszych muzeów regionalnych są w toku.

Dużą żywotność wykazuje Komisja Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej PTK. Komisja Śląska w dniu 23 października zorganizowała w Katowicach Okręgowy Zjazd Delegatów Kół, przy udziale przedstawicieli Zarządu Głównego PTK oraz władz szkolnych. Omówiono sprawozdania za ubiegły rok szkolny oraz plan pracy na najbliższy okres. Komisja Warszawska w dniu 23 października zorganizowała w lasach kabackich zlot młodzieży krajoznawczej kół warszawskich. Udział w zlocie wzięło przeszło 350 uczestników. Po wycieczce krajoznawczej zorganizowano dla młodzieży gry ruchowe i zabawy.

Oddział Warszawski PTK zorganizował kurs dla przewodników krajoznawczych w Warszawie. Kurs ukończyło około 50 kandydatów na przewodników. Kierownikiem kursu był inż. arch. Feliks Kanclerz.

Komisja pocztówkowa przystąpiła do wydania serii pocztówek ze strojami ludowymi. Będą to pocztówki wielobarwne o wysokiej wartości artystycznej. W druku jest seria pocztówek o tematyce zimowej.

W ramach Biblioteczki Krajoznawczej PTK wydane zostaną w dniach najbliższych następujące broszurki: Gdynia-Gdańsk, Warka, Ziemia Lubuska, Pabianice. Będą to przedruki z „Ziemi".

Niezależnie od tego drukuje się popularną broszurkę ilustrowaną pt. Trasa W—Z. W ramach „Informatorów dla wczasowiczów drukuje się informator o Szklarskiej Porębie, Bierutowicach, Cieplicach.

Z Polskiego Związku Narciarskiego

W dniu 1 października 1949 r. odbyło się pierwsze posiedzenie nowego Zarządu Głównego Polskiego Związku Narciarskiego.

Na podstawie uchwały Zarządu Głównego PZN funkcje urzędującego V-Prezesa Związku objął Dr Aleksander Boniecki.

W wypadku jego nieobecności zastępuje go automatycznie V-Prezes Władysław Milata.

III. RUCH WYDAWNICZY

Krótki Ilustrowany Przewodnik po trasie W – Z

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze przystąpiło do wydania krótkiego ilustrowanego przewodnika po Trasie W — Z. Praca ta jest w druku.

Działalność wydawnicza Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego

PTT u progu sezonu wydało „Informator Turystyczny“ i „Regulamin Górskiej Odznaki Turystycznej PTT“, w opracowaniu mgr. Wł. Krygowskiego: wydawnictwo to daje pełny i aktualny obraz działalności Towarzystwa, w szczególności stanu posiadania schronisk i stacyj turystycznych wraz z wszystkimi danymi interesującymi turystykę (ilość miejsc noclegowych, ceny w schronisku itp). Nowoopracowany regulamin Odznaki Górskiej, pojętej jako bodziec dla rozwoju turystyki masowej, — daje już pierwsze rezultaty w postaci licznych nadsyłanych protokółów ubiegających się o Odznakę.

W zakresie akcji wydawniczej przygotowany już dawno tom XIX „Wierchów“ obecnie oddany został do druku. Zawierać on będzie artykuł ideologiczny o zadaniach turystyki w dobie obecnej pt. „Góry nasze — góry dla wszystkich“ W. Krygowskiego, obszerne sprawozdanie z badań speleologicznych St. Zwolińskiego, omówienie labiryntu skalnego na szczycie Gór Stołowych Z. Czeppego, będące wynikiem ekspedycji naukowej dla zbadania i dokonania zdjęć osobliwości skalnych w Górach Stołowych (Hejszowina), popartej przez Towarzystwo, monograficzny artykuł o jeziorze Rożnowskim F. Rapfa, w spomnienia kaukaskie B. Hryniewieckiego oraz rozprawę E. Rühlego o współczesnym zlodowaceniu Kaukazu oraz inne. To skrócone wyliczenie nie obejmuje oczywiście wszystkiego. Wierchy, jak zawsze, posiadać będą obszerną kronikę, obrazującą życie górskie i stanowiącą przegląd najważniejszych wydarzeń turystycznych. Rocznik XIX za rok 1949 ukaże się pod koniec bieżącego roku.

Wydawnictwa Polskiego Archiwum Krajoznawczego i Fotografii Dokumentarnej

W sprzedaży ukazały się następujące wydawnictwa PAK i FD:

1) album ilustrowany „Warszawa dzisiejsza“,
2) album ilustrowany „Trasa W — Z“,
3) pocztówki Warszawy odbudowanej i Trasy W — Z z 49 tematami,
4) 8 monografii turystycznych z tematami: Zakopane, Morskie Oko, Kasprowy Wierch, Dolina Kościeliska, Giewont, Gubałówka, Bukowina i Międzyzdroje, ta ostatnia na zlecenie Naczelnej Dyrekcji Funduszu Wczasów Pracowniczych,
5) pocztówki na tematy: Wisły, Szczyrka, Ustronia, Solic, Wałbrzycha, Olsztyna, Kętrzyna, Giżycka, Głuchołaz i Biecza.

W najbliższym czasie ukażą się w sprzedaży składane albumiki odbudowanej Warszawy, trasy W — Z, ZOO, parków i ogrodów Warszawy w 9 seriach po 10 tematów każdy.

W okresie 1945 — 1949 r. PAK i FD wydało następujące publikacje w języku polskim:

A. *Wydawnictwa albumowe:*

„Polska“ — nakład Ministerstwa Komunikacji r. 1948 w 4-ch językach.
„Warszawa 1945—48“ — wydanie kongresowe w 4-ch językach.
„Warszawa 1945—48“ — dla MSZ.
„Warszawa 1945—48“ — w języku niemieckim nakład dla MSZ.
„Warszawa, Stolica Polski“ — nakład SFOS.
„Warszawa Dzisiejsza“ — nakład własny.
„Trasa W — Z“ — nakład własny.
„Trasa W — Z“ —nakład MSZ. w 4-ch językach.

B. *Albumiki składane:*

„Warszawa — Krakowskie Przedmieście"
„Wskrzeszone zabytki dawnej Warszawy".
„Warszawa — nowe gmachy i osiedla".
„Warszawa — Mariensztadt".
„Warszawa — Trasa W — Z.".
„Warszawa — Trasa W—Z w nocy".
„Warszawa — parki i ogrody".
„Warszawa — Ogród Zoologiczny".
„Warszawa Dzisiejsza".
„Tatry w zimie".
„Zakopane — Tatry".
„Pieniny — Szczawnica, Czorsztyn".
„Krynica".
„Rabka".
„Szczyrk — Beskid Śląski".
„Karpacz — Karkonosze".
„Gliwice".
„Szklarska Poręba — Karkonosze".

C. *Przewodniki wczasowe i turystyczne.*

„Uzdrowiska Polskie" — Kazimierz Saysse-Tobiczyk.
„Karkonosze" — Ignacy Potocki.
„Tatry w zimie" — Tadeusz Zwoliński.
„Sudety Kłodzkie" — Marian Sobański.
„Podhale" — Kazimierz Saysse-Tobiczyk.
„Jeden Dzień w Warszawie" — Feliks Kanclerz.
„Wilanów" — Kazimierz Zawanowski.
„Wybrzeże Gdańskie" — Franciszek Mamuszka.
„Drawa — rzeka Ziem Odzyskanych" — Okołów Podhorska.
„Pomorze Zachodnie" — Juliusz Dobrzyński.
„Informator Uzdrowiskowy" — Juliusz Dobrzyński.
„Plan miasta Warszawy" — nakład CRZZ.
„Zakopane — przewodnik wczasowy" — Z. W. Paryscy.
„Dolina Kościeliska" — Z. W. Paryscy.
„Gubałówka" — Z. W. Paryscy.
„Giewont i Czerwone Wierchy" — Z. W. Paryscy.
„Morskie Oko" — Z. W. Paryscy.
„Kasprowy Wierch" — Z. W. Paryscy.
„Bukowina" — Z. W. Paryscy.
„Zima w Tatrach — Zakopane" — Z. W. Paryscy.
„Międzyzdroje" — nakład Funduszu Wczasów Pracowniczych.
„Karpacz — zima w Karkonoszach" — M. Sobański.
„Szklarska Poręba" — M. Sobański.
„Rabka — zima w Gorcach" Daniel Gołogórski.
„Krynica — wycieczki zimowe" — „ „
„Pieniny w zimie" — „ „
„Szczyrk — sezon zimowy" — „ „
„Wisła — sezon zimowy" — „ „
„Informator o Ciechocinku" — L. Iwanowski.

D. *Prospekty wystawowe i uzdrowiskowe:*

Foldery na wystawy zagraniczne — nakład Ministerstwa Komunikacji.
Krynica.
Połczyn.
Uzdrowiska Pomorza Zachodniego.
Ciechocinek.
Szklarska Poręba.
Aneksy zagraniczne do albumu „Warszawa, Stolica Polski".
Prospekty własne.
Ulotki ilustracyjne wystaw i uzdrowisk, oraz inne druki drobne.

E. *Pocztówki rotograwiurowe:*

I. seria — Uzdrowiska.
II. „ — Warszawa zburzona i odbudowana.
III. „ — Uzdrowiska.
IV. „ — Uzdrowiska.
V. „ — Wisła i Wybrzeże Morskie.
VI. „ — Wystawa Wrocławska.
VII. „ — Płock.
VIII. „ — Warszawski Ogród Zoologiczny.
IX. „ — Wczasowiska Funduszu Wczasów Pracowniczych.
X. „ — Beskid Śląski.
XI. „ — Wisła i Ziemie Odzyskane.
XII. „ — Trasa W — Z.
XIII. „ — pocztówki Funduszu Wczasów Pracowniczych.
XIV. „ — pocztówki tatrzańskie.

W okresie 1945 — 1949 r. ukazały się, lub są w opracowaniu następujące wydawnictwa w językach obcych:

„Polska" — album ilustracyjny format 24 x 21 cm w 4-ch językach — nakład Mnisterstwa Komunikacji 1948 rok.

„Wielobarwne foldery ilustracyjne na wystawy zagraniczne — nakład Ministerstwa Komunikacji 1948 rok.

„Warszawa zburzona i odbudowana" — album 36 stron w języku polskim i francuskim.
„Warszawa wczoraj i dziś" — seria pocztówek rotograwiurowych z tekstami polskim i francuskim.
„Warszawa 1945—48" — format B-4, 96 stron — wydane na Kongres Zjednoczenia.
„Warszawa 1945—48" — w 4-ch językach — wydanie dla MZS.
„Warszawa 1945—48" — wydanie niemieckie.
Aneksy zagraniczne do albumu „Warszawa — Stolica Polski" — nakład dla MSZ.
Pocztówki w nakładzie Funduszu Wczasów Pracowniczych.
„Trasa W—Z" — w 4-ch językach — na zlecenie MSZ. (w druku).
„Warszawa Współczesna" — album ilustracyjny 80 stron B-4 (in folio) w 4-ch językach — na zlecenie MSZ.

„Polska" — album ilustracyjny, stron 204; format 24 x 21, w 4-ch językach, projektowany przez Biuro Turystyki Ministerstwa Komunikacji.

„Przewodnik po Polsce" — 160 stron B-6, w nakładach: rosyjskim, francuskim i angielskim.
„Przewodnik po Warszawie" — 160 stron B-6, w nakładach: rosyjskim, francuskim i angielskim.
„Parki Narodowe" — 36 stron B-5 nakład Ministerstwa Leśnictwa — w 4-ch językach.
„Rezerwaty Przyrody" — 38 stron B-5 — nakład Ministerstwa Leśnictwa w 4-ch językach.

WYDAWNICTWO MINISTERSTWA KOMUNIKACJI
NAKŁADEM PRZEDSIĘBIORSTWA „WYDAWNICTWA KOMUNIKACYJNE"
Warszawa 12, ul. Kazimierzowska 52

Spóldz. Pracy Zrzesz. Druk. „Linotyp". W-wa, Szustra 1. Tel. 4.26-19 — B-93080